

Istungidokument

B8-0334/2017

15.5.2017

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 123 lõikele 2

Dadaabi pagulaslaagri kohta
(2017/2687(RSP))

Mariya Gabriel, Frank Engel, Bogdan Brunon Wenta, Cristian Dan Preda, Michael Gahler, Pavel Svoboda, Paul Rübig, Krzysztof Hetman, Adam Szejnfeld, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, György Hölvényi, Maurice Ponga, Željana Zovko
fraktsiooni PPE nimel

**Euroopa Parlamendi resolutsioon Dadaabi pagulaslaagri kohta
(2017/2687(RSP))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Ida-Aafrika Arengühenduse (IGAD) 25. märtsi 2017. aasta Nairobi deklaratsiooni Somaalia pagulaste jaoks püsivate lahenduste leidmise ja tagasipöördujate taasintegreerimise kohta Somaalias,
 - võttes arvesse 19. septembril 2016. aastal vastu võetud ÜRO New Yorgi deklaratsiooni pagulaste ja migrantide kohta,
 - võttes arvesse kolmepoolse ministrite komisjoni 25. juunil 2016 avaldatud ühiskommünikeed Keenias elavate Somaalia pagulaste vabatahtliku kodumaale tagasipöördumise kohta,
 - võttes arvesse 11.–12. novembril 2015 Valettas toimunud ELi rändeteemalise tippkohtumise tulemust,
 - võttes arvesse Hartumi protsessi (ELi – Aafrika Sarve piirkonna rändeteede algatus) ministrite konverentsi deklaratsiooni, mis võeti vastu 28. novembril 2014 Roomas,
 - võttes arvesse Somaalia valitsuse ja Keenia valitsuse ning ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti 10. novembril 2013 allkirjastatud kolmepoolset lepingut vabatahtliku repatrieerimise kohta,
 - võttes arvesse Keenia ülemkohtu 9. veebruari 2017. aasta otsust Dadaabi pagulaslaagri sulgemise vastu,
 - võttes arvesse Keenia valitsuse otsust ülemkohtu 9. veebruari 2017. aasta otsuse peale edasikaebuse esitamise kohta,
 - võttes arvesse ELi hädaolukorra usaldusfondi Aafrika jaoks (EUTF),
 - võttes arvesse ÜRO algatust Global Compact pagulastega seotud vastutuse jagamise kohta,
 - võttes arvesse 11. Euroopa Arengufondi (EAF) riiklikku soovituskava Somaalia jaoks ja piirkondlikku sihtprogrammi Lääne-Aafrika jaoks,
 - võttes arvesse ELi humanitaarabi Keenias põgenike probleemiga tegelemiseks,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõiget 2,
- A. arvestades, et Aafrika Sarve piirkond, kus elab peaaegu 250 miljonit inimest ja kus elanikkond kiiresti suureneb, on riigisiseste põgenike ja pagulaste arvult Aafrikas esimene ja maailma ulatuses üks esimesi; arvestades, et selle piirkonna probleemid on ebaseaduslik ränne, sundümberasumine, inimkaubandus, inimeste ebaseaduslik üle piiri

toimetamine, terrorism ja vägivaldsed konfliktid;

- B. arvestades, et neid probleeme põhjustavad mitmed tegurid, mis varieeruvad sõltuvalt kohalikest oludest, kuid mis üldiselt johtuvad hea valitsemistava ja sotsiaal-majanduslike võimaluste puudumisest, äärmisest vaesusest, ebastabiilsusest ja kliimamuutustest;
- C. arvestades, et Dadaabi pagulastekompleks rajati 1991. aastal ajutise lahendusena neile, kes otsivad varjupaika ja põgenevad tagakiusamise, vägivalda ja ebastabiilsuse eest Ida-Aafrika piirkonnas ja eriti Somaalia kodusõja eest; arvestades, et kompleks koosneb praegu viiest omaette laagrist, mis on mõeldud eri piirkondadest pärit inimestele, ja kompleksi pindala on 50 ruutkilomeetrit ning Hagadera, Dagahaley ja Ifo laagrid on kõige vanemad ja kõige tihedamini asustatud;
- D. arvestades, et kuigi Dadaabi kompleks oli kavandatud ligikaudu 90 000 inimese majutamiseks, elab seal ÜRO hinnangul praegu umbes 260 000 inimest, kellest 95% pärineb Somaaliast ja 60% on alla 18 aasta vanad;
- E. arvestades, et 2016. aasta mais saatis Keenia laiali oma pagulasküsimuste ameti, mis vastutas pagulaste registreerimise eest, ning see tähendab, et kümned tuhanded inimesi ei ole registreeritud, mille tõttu need arvud võivad veelgi suurened;
- F. arvestades, et rohkem kui kahe aastakümne jooksul on Somaalia kannatanud tugeva ebastabiilsuse ja riigistruktuuride puudumine all, mille tagajärgi on veelgi süvendanud kliimamuutustega seotud korduvad loodusõnnetused; arvestades, et need probleemid on proovile pannud Somaalia kõige kaitsetumate kogukondade vastupidavuse ja toimetulekuvõime ning muutunud inimeste Somaalia-sisese ja naaberriikidesse ümberasumise peamiseks tõukejõuks;
- G. arvestades, et Somaalia kolmkümmend aastat kestnud pagulasprobleem on üks maailma pikaajalisemaid ja eksilil on sündinud juba kolmas põlvkond pagulasi; arvestades, et sellesse piirkonda on ümber asustatud peaaegu miljon somaallast ja veel 1,1 miljonit somaallast on ümber asustatud riigisiselt;
- H. arvestades, et Somaalia on üks viiest maailma riigist, kust on viimase 15 aasta jooksul põgenenud kõige rohkem inimesi ja praeguseks on registreeritud 1,1 miljonit Somaalia pagulast, kellest enam kui 80 % asuvad Aafrika Sarve ja Jeemeni piirkonnas; arvestades, et Keenias on praegu ligikaudu 500 000 pagulast ning nende hulk kasvab jätkuvalt, kuna piirkonnas, eelkõige Lõuna-Sudaanis suureneb ebastabiilsus;
- I. arvestades, et kogu Ida-Aafrika piirkonda on tabanud ulatuslik põud ja mõnes Lõuna-Sudaani osas on välja kuulutatud näljahäda, mis ohustab kuni miljonit inimest; arvestades, et Somaalias, kus on juba kolmas näljahäda 25 aasta jooksul, on antud näljahäda eelhoiatust ja valitsuse andmetel vajab erakorralist toiduabi 6,2 miljonit inimest; arvestades, et Keenia president Kenyatta on kuulutanud põua riiklikuks katastroofiks, kuna 2,7 miljonit inimest on tõsiselt näljas; arvestades, et prognooside kohaselt võib olukord Etioopias, Keenias, Somaalias ja Jeemenis halveneda ja see võib kaasa tuua laialdase näljahäda;
- J. arvestades, et Keenia valitsus tegi 6. mail 2016 teatavaks otsuse, et Dadaabi laager

suletakse nii kiiresti kui võimalik, viidates julgeolekuprobleemidele ja vajadusele lõpetada pikaleveninud pagulasolukord selles piirkonnas; arvestades, 30. novembril 2016 teatas Keenia valitsus, et laagri sulgemine lükatakse rahvusvahelise üldsuse nõudmisel humanitaarsetele kaalutlustel kuue kuu võrra, st 2017. aasta maikuuni, edasi;

- K. arvestades, et rahvusvaheline üldsus, sealhulgas EL, on väljendanud arusaamist Keenia valitsuse probleemide ja laagri sulgemise põhjuste suhtes, kuid on rõhutanud ka seda, et inimeste tagasipöördumine Somaaliasse peab toimuma rahvusvaheliste normide kohaselt, see peab olema vabatahtlik, teadlik, objektiivne ja neutraalne ning peab olema korraldatud turvaliselt, inimväärikust austavalt ja püsivalt ning et tagasipöördujad peavad olema teadlikud sellest, mis juhtub, kui nad otsustavad, et ei lahu vabatahtlikult;
- L. arvestades aga, et 9. veebruaril 2017 otsustas Keenia ülemkohus vastuseks kahe Keenia inimõiguste organisatsiooni – Keenia inimõiguste komisjoni ja Kituo Cha Sheria – petitioonile, et Keenia valitsuse otsused Dadaabi pagulaslaagri sulgemise kohta on diskrimineerivad ja kujutavad endast kollektiivset karistamist ning on lisaks liialdatud, meelevaldsed ja ebaproportsionaalsed;
- M. arvestades, et Dadaabi sulgemise ümber keerlev arutelu on toonud tähelepanu keskmesse kolmepoolse lepingu aeglase rakendamise; ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet ning Somaalia ja Keenia valitsus allkirjastasid selle 2013. aastal ja selle eesmärk oli korraldada somaallaste vabatahtlikku tagasipöördumist Somaalia turvalistesse piirkondadesse, mida Keenia valitsus ja teised sidusrühmad on avalikult kritiseerinud;
- N. arvestades, et alates 2014. aastast, kui ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet alustas Somaalia pagulaste vabatahtlikku tagasipöördumise toetamist, on tagasi pöördunud umbes 55 652 inimest, kuid eesmärk suurendada püsivalt tagasipöördujate hulka sõltub olukorrast Somaalias;
- O. arvestades, et 2016. aasta augusti lõpus peatasid Somaalia ametivõimud Jubalandis tagasipöördujate suure arvu tõttu nende tagasipöördumise piirkonna pealinna Kismaayosse; arvestades, et ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti andmeil on ligi 70 % tagasipöördujatest lapsed;
- P. arvestades, et Dadaabi sulgemine avaldab mõju naaberriikidele, näiteks Etioopia, kus praegu viibib umbes 245 000 Somaalia pagulast, ja võib esile kutsuda uue pagulaste sissevoolu; arvestades, et see näitab, et pagulaste, piirihalduse ja stabiilsuse küsimused on olemuslikult omavahel seotud, ja näitab vajadust tugevdada piirkondlikku koostööd nendega tegelemiseks;
- Q. arvestades, et laiema Dadaabi piirkonna vastuvõttev kogukond on näidanud üles suurt inimlikkust, lahkust ja sallivust laagri olemasolu suhtes, kuid sel kogukonnal endal on väga suuri majanduslikke, arengu- ja keskkonnaprobleeme;
- R. arvestades, et aastateks 2014–2020 on EL eraldanud Euroopa Arengufondi kaudu 286 miljonit eurot, pöörates põhitähelepanu Somaalia kokkuleppe (Compact) rakendamisele ning eelkõige riigi ülesehitamisele ja rahu kindlustamisele, toiduga kindlustatusele, toimetulekuvõime suurendamisele ja haridusele; arvestades, et 12. novembril 2015 allkirjastati Valetta tippkohtumisel „hädaolukorra usaldusfond Aafrika jaoks“ (EUTF),

mis loodi selleks, et tegeleda destabiliseerimise, sunniviisilise ümberasustamise ja ebaseadusliku rände algpõhjustega ning edendada head valitsemistava, vastupanuvõimet, majanduslikke võimalusi, julgeolekut ja arengut;

- S. Arvestades, et EL on võtnud ka kohustuse toetada Aafrika rahutagamisrahastu kaudu Aafrika Liidu missiooni Somaalias (AMISOM), võimaldades selleks märkimisväärseid vahendeid, et tagada julgeolek ning vähendada Al Shabaabi ja muude relvastatud vastupanurühmituste tekitatavat ohtu;
- T. arvestades, et pärast USA presidendi Trumpi 27. jaanuari 2017. aasta korraldust ootab ebakindel tulevik umbes 3000 pagulast, kes kavatsesi 2017. aastal Keeniast, valdavalt Dadaabist, USAsse ümber asustada ning kellest enamikku olid USA ja ÜRO ametnikud juba põhjalikult kontrollinud ja kes olid kuni kümme aastat oma ümberasustamist oodanud;
- U. arvestades, et 25. märtsil 2017 IGADi tippkohtumisel vastu võetud Nairobi üleilmses tegevuskavas rõhutatakse inimeste ümberasustamise põhjustena selles piirkonnas eelkõige põuda ja relvastatud konflikte;
 - 1. tunnustab Keenia ja Dadaabi piirkonna kiiduväärseid pingutusi enneolematult suure hulga pagulaste vastuvõtmisel sedavõrd pika ajavahemiku jooksul;
 - 2. rõhutab aga, et praegune olukord piirkonnas ei ole jätkusuutlik, ning nõuab naaberriikide valitsuste, piirkondlike valitsusorganisatsioonide, nagu Aafrika Liit, ja kogu rahvusvahelise üldsuse, sealhulgas ELi tõhusat ja koordineeritud reageerimist, et tagada kestliku ja turvalise tagasipöördumisprogrammi rakendamine ja võtta meetmeid julgeoleku suurendamiseks ja pikaajalise sotsiaal-majandusliku arengu kindlustamiseks piirkonnas;
 - 3. rõhutab, et seni kuni laiemas piirkonnas püsib ebastabiilsus, ei saa pagulased koju tagasi pöörduda; nõuab seetõttu, et ELi suurendaks pingutusi, et selles piirkonnas aktiivselt tegutseda ja täita vahendaja rolli, et lahendada ebastabiilsust tekitavad majanduslikud, poliitilised, keskkonnaalased ja julgeolekuprobleemid, mis on äärmusliku vaesuse, kuritegevuse, radikaliseerumise ja terrorismi algpõhjused ning lõppkokkuvõttes pagulaskriisi põhjustajad;
 - 4. rõhutab, et jätkuva kaitse andmiseks 260 000 Somaalia pagulasele on vajalik piirkondlik lahendus; tuletab meelde, et tagasipöördujate püsivaks taasintegreerimiseks on vaja terviklikku kogukonnapõhist lähenemisviisi, et parandada vastuvõtuvõimet ja muuta teenused tagasipöördujatele, riigisisest ümberasustatud isikutele ja kohalikele kogukondadele Somaalias paremini kättesaadavaks;
 - 5. tunnustab Nairobi üleilmse ja piirkondliku tegevuskava vastuvõtmist, milles nähakse ette laagrite järkjärguline sulgemine, et võimaldada pagulastel siseneda vastuvõtva riigi tööturule ja kasutada teenuseid ning vabalt ringi liikuda;
 - 6. tuletab meelde, et vabatahtlik tagasipöördumine ei ole ainus valikuvõimalus; nõuab suuremat vastutuse jagamist pagulaste vastuvõtmisel ja täiendavate meetmete rakendamist, et aidata pagulastel jõuda kolmandatesse riikidesse;

7. kinnitab oma toetust EUTFi eesmärkidele Aafrika jaoks, mis hõlmab ebaseadusliku rände ja ümberasustatud isikute algpõhjusega tegelemist Ida-Aafrika piirkonnas; nõuab, et liikmesriigid täidaksid oma kohustusi fondi ees; kutsub aga komisjoni üles tõhustama konsulteerimist piirkonnas asuvate toimijatega, sealhulgas kohaliku elanikkonnaga, piirkondlike valitsusorganisatsioonide ja vabaihendustega, et keskenduda kohapeal tuvastatud probleemidele ja vajadustele, et hõlbustada pagulaste tagasipöördumiseks oma päritoluriikidesse; rõhutab, et Dadaabi on loodud ligikaudu 10 000 töökohta, mis on peamiselt seotud humanitaartegevusega;
8. rõhutab, et EUTFi vahendite suunamiseks Dadaabist tagasipöördujate toetamiseks ning selles piirkonnas arengut ja vastupanuvõimet tugevdavate meetmete rakendamiseks on tähtis järgida inim- ja kogukonnakeskset lähenemisviisi; on kindlalt seisukohal, et EUTF peaks keskenduma mitte ainult majandus-, inim- ja sotsiaalarengule, vaid ka rohujuuretasandi projektidele, mille eesmärk on konkreetset parandada põhiteenuste kvaliteeti ja kättesaadavust ning edendada koolitust kohaliku pädevuse väljakujundamiseks;
9. juhib tähelepanu asjaolule, et üle 60 % pagulaslaagri elanikest on naised ja lapsed ning neid võib pidada laagri kõige kaitsetumateks ja tõrjutumateks inimrühmadeks; kutsub Keenia valitsust, piirkondlikke institutsioone, rahvusvahelisi abiorganisatsioone ja rahvusvahelist üldsust, sealhulgas ELi, üles järgima konkreetset lähenemisviisi abimeetmete puhul, mida rakendada selleks, et tõrjuda laagris naiste ja laste haavatavust mõjutavaid tegureid, nagu sooline tagakiusamine, naistevastane vägivald, seksuaalne kuritarvitamine ja ärakasutamine, äärmine vaesus ja tõrjutus;
10. tunnustab 2017. aasta presidendivalimiste edukat korraldustööd; rõhutab aga, et mitmes Somaalia piirkonnas ei ole julgeolekuolukord ja sotsiaal-majanduslikud tingimused veel inimeste laiaulatuslikuks tagasipöördumiseks soodsad, ning kutsub seetõttu ELi ja selle liikmesriike üles tegutsema koos Somaalia ametivõimudega riigis stabiilse olukorra taastamise heaks;
11. nõuab, et ELi ja rahvusvahelised partnerid tõhustaksid meetmeid Somaalia toiduga kindlustatuse tagamiseks ja ähvardava näljahäda ärahoidmiseks;
12. kutsub ELi üles tagama, et piirkonna ümberpaigutamisprogrammides võetaks eelkõige arvesse, et kaitsetumad inimrühmad paigutatakse vastutustundlikult ümber turvalistesse piirkondadesse, et nad ei satuks äärmus- ja terrorirühmituste, näiteks Al Shabaabi löögi alla;
13. rõhutab vajadust hallata paremini Somaalia ja selle naaberriikide vahelisi piire, mida peetakse inimkaubanduse ning relvade, uimastite ja muude ebaseaduslike kaupade üle piiri toimetamisega tegelevate võrgustike mängumaaks, mille kaudu rahastatakse seega kuritegevust ja terrorismi; loodab, et ELi Somaalia väljaõppemissioon teeb Aafrika Liidu missiooniga Somaalias (AMISOM) ja Somaalia ametivõimudega tihedat koostööd, et jagada parimaid tavasid piirihalduse parandamiseks, et tabada inimkaubitsejaid ja -smugeldajaid;
14. kutsub Aafrika Liitu ja Aafrika allpiirkondlikke organisatsioone üles võtma tõsiselt arvesse piirkondlikku mõõdet ja hoidma ära piirkonna edasise destabiliseerumise, säilitades eelkõige piirkonna riikide alalise omavahelise dialoogi; nõuab, et Euroopa Liit

teeks oma piirkondlike partneritega Aafrikas selle heaks kõige kõrgemal tasemel koostööd;

15. tuletab meelde, et julgeolek ja stabiliseerimine on endiselt selle piirkonna suured probleemid, ning toonitab, et Aafrika Liit peab olukorda tähelepanelikult jälgima ja hoidma pidevat poliitilist dialoogi Keenia valitsusasutustega;
16. on mures selle pärast, kuidas mõjutab olukorda selles piirkonnas USA valitsuse otsus kärpida oma makseid ÜRO asutustele 640 miljoni USA dollari võrra; rõhutab, et ELi vabatahtlikud maksed ÜRO fondidele ja asutustele, mis annavad kokku poole nende fondide ja asutuste eelarvest, on maailmas rahu ja julgeoleku säilitamise seisukohast ülimalt tähtsad;
17. rõhutab, et eelarvepuudujääk selliste ÜRO asutuste nagu ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti puhul, kes aitavad anda kaitset, varjupaika ja humanitaarabi rasketes ja keerulistes tingimustes, üksnes suurendab julgeolekuprobleeme, mis tekivad kroonilise ülerahvastuse, haiguste ülekandumise ohu, aastaaegade vaheldumisega seotud üleujutuste ja näljahädade ohu tõttu;
18. rõhutab, et EL on oma välispoliitika ja julgeolekustrateegia kaudu kindlalt kinnitanud, et annab sellele piirkonnale humanitaarabi, toetab seal majandusarengut, aitab tugevdada riiklikke institutsioone ning edendada tervishoidu, haridust ja demokraatiat;
19. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale.